

get, men jeg har dog set bestemte Tilfælde, hvor man har kæmpet for at sætte Valget igjennem, og at der er kæmpet fra deres Side, som Noale talde de Smaa, for at sætte en Kandidat igjennem, som de saafaldte Store vare imod, og det har ogsaa vist sig, at de „Smaa“ kunde sætte det Valg igjennem, de vilde. Jeg tror derfor ikke, at der for Kjøbstædernes Vedkommende er alermindste Nødvendighed for at betrygge de mindre Statterendes Ret, og jeg kan derfor ikke finde, at der er mindste Anledning til at foretage Forandring i de nu bestaaende Valgbestemmelser. Med Hensyn til Sognekommunerne vil jeg gjerne indrømme, at det ikke ser godt ud, at der staaer den mindre Del vælges af den almindelige Valgerklasse, og den større Del af den høit bestattede Jemtedel, og jeg kunde for saavidt gaa ind paa den ærede Forslagsstiller's Bemærkninger i den Henseende, dersom man kunde gaa ud fra, at det vilde have Indflydelse paa Amtsraadsvalgene. Han udtalte nemlig, at fordi den høit bestattede Jemtedel raader over Valgene af den større Salodel til Sogneraadene, kunne de ogsaa derigjennem beherste Valgene af den større Salodel af Amtsraadsmedlemmerne foruden den mindre Salodel, hvortil de ere selvstrevne; men det forekommer mig derfor at være besynderligt, hvad der er opstillet i dette Forslag, at oprette en videre gaende Valgbarhedscensus i Stedet for en Udvidelse af Valgretten, naar man tilstræber en saadan. Jeg tror, at Forslagsstillerne vilde komme lettere til Maalet, dersom de vilde gjøre en Forandring i det ene Punkt med Hensyn til Valgene til Sogneraadene, saaledes at man sagde: den større Del vælges af de mindre og den mindre Del vælges af de høit bestattede, uden at jeg dog for mit Vedkommende kunde gaa ind derpaa. Jeg tror kun, at dette fra Forslagsstillerens Standpunkt var langt naturliger, og at det var en langt mindre kunstig Vej for de ærede Forslagsstillere at gaa, og jeg tror, at de i Virkeligheden vilde opnaa i det Væsentlige ligesaa Meget derved, ja, jeg tør tillige tilføie, at der maaske vilde være større Sandsynlighed for, at et saadant Forslag kunde føres igjennem. Derved skal jeg imidlertid ikke opholde mig, men det staaer for mig som en langt simplere Maade at naae en større Valgret i Sognekommunerne paa, forsaavidt man tilstræber en Udvidelse i denne Retning. Med Hensyn til den Maade, der i Forslaget er brugt, nemlig at ville give Valgretten aldeles fri baade til By- og Sogneraad og i Stedet derfor at opstille en Valgbarhedscensus, kan jeg kun beklage, at man er gaaet saa vidt, som man er. Det gjør i alt Fald, at jeg for mit Vedkommende ikke kan stemme for dette Forslag; thi man er gaaet saa vidt, at man har delt den Ret paa alle Hænder, som tidligere var udelukkende de Høitbestattede forbeholdt, medens man til disses Betryggelse paa alle Punkter kun har opstillet en vidtgaende Valgbarhedscensus, der efter min Opfattelse langtfra er betryggende. I

første Tilfælde, nemlig naar de som nu selv udøve Valgretten, ville de være fuldstændig Herre over Valget, hvorimod de ikke ville være det i sidste Tilfælde, og ser man nærmere paa den Valgbarhedscensus, ved hvilken man har villet betrygge den altfor frit Benyttelse af Valgretten, som er bleven udøvet i Retning af de mindre Statterende i den Grad, at den kommer saa langt ned, at jeg, ligesom det ærede Medlem for Aarhus (Mørk), saa meget mindre være med dertil. Naar der f. Ex. i Stedet for at den større Del af Sogneraadsmedlemmerne nu vælges af den høitbestattede Jemtedel, gives en Valgbarhedscensus, der omfatter to Jemtedele, og naar man med Hensyn til Amtsraadsvalgene, hvor nu de selvstrevne Valgmænd staa i lige Antal overfor Sognekommunerne, forøger Antallet af de Valgbare til 5 Gange saa mange, saa kommer man saa langt ned paa Valgbarhedslisten, at der i Grunden ikke bliver nogen-somhelst Begrænsning af Valgrettens Udvidelse ved Valgbarheden. Det forekommer mig derfor rigtigst, at dette Forslag gaar ikke saa lidt for vidt. Jeg kan heller ikke Andet end sige, at jeg kunde ønske, hvad der allerede er nævnt af det ærede Medlem for Aarhus, en noget anden Indretning af det hele Valgapparat til Amtsraadet. Jeg erkjender, at dette lider under en Mangel, men jeg tror ikke, at der er nogen Udsigt til at føre en bedre Valgmaade igjennem til Amtsraadene, naar Valgbarhedscensus ogsaa paa dette Omraade i den Grad udvides, at den gaar saa langt ned til de smaa Statterende, som Tilfældet er her; thi saa er der ikke sikret de større Statterende nogen-somhelst Betryggelse, i alt Fald er den næsten forsvindende. Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt man i det Hele kan anse det for ønskeligt, at den kommunale Valgret udvides saa meget som muligt, skal jeg bemærke, at jeg ikke hører til dem, der anse det for ønskeligt, at den udvides saa meget som muligt. Jeg synes, at dette „saa meget som muligt“ er omtrent, hvad der er tilfattet ved Forslaget, og derfor er jeg imod det. Jeg er imod en saadan ubetinget Udvidelse af den kommunale Valgret, blandt Andet fordi jeg ikke er enig i, at den kommunale og politiske Valgret hænge sammen. Det er 2 saa forskellige Maal, de have, at jeg paa ingen Maade kan erkjende, at det, der skal opnaas igjennem dem, er nær det Samme. Jeg kan ikke negte, at det er langt større Formaal, hvormed det gjaelder ved Valgene til Folketinget end ved de kommunale Valg; det kan dog ikke negtes, at det er et ganske anderledes ubegrændset Omraade, som Folketinget har at virke paa, end den inøvre Birkfreds, der er anvist Bestyrrelserne for By- eller Landkommunerne, og derfor er det heller ikke nødvendigt at have en saa udstrakt Valgret til disse, thi det er ganske vist hovedsagelig en rent økonomisk Virksomhed, som By- og Landkommunerne have. Det er af denne Grund, jeg er imod Udvidelsen af